מסורת השים

א) הגינה כי פסחים פחד

קד גיסא ניגרא וחד גיסא נסרא - שדה של שני אחים שיש נהר על פלכין ב: עדיות פיא מי"ג [גיטין מאי]: ב) לקמן קשבי: ג) [יבמות סוי]: פני מזרח ונגר על פני לפונה : פלגי לים בקרנא זול. לפי שהנחר טוב מן הנגר והסמוך למים טוב מן הרחוק ואם תחלקנה מן הלפון(ב) נמלא (מן) כל הנהר לאחד והשני אין לו אלא נגר בלפוט ופעמים שהוא

במזרחו לפיכך יחלקום לשמונה חלקים רבינו גרשום שיהא לשניהם בשוה סמודלנהר ולנגר דליתור נפישי אריסיו מיכן ומיכן וישמרו זה את זה ואמאי כופין : למ"ה : שנים שיש להם וכחשר ירחק מזה ירחק מזה כזה: פורח של שדה היה פושך נהר ולצד דרום של שדה יש שם נגר משוך לאורך השרה שכשקין מפני השרה ומצד צפון וכערב סל שרה יבישה והשתא אין יכולין לחלוק בשום ענין שלא יהא חלק אחד יפה מחבירו אלא א"כ צריכין לחלוק בקרנא זול כעין אותו ציור בד' חלקים דסכל רוח יעשו אים דינה דנוד הו הנוד- זה שרולה ב' חלקים מן הנהר כ' ימן הנגר ב' ומן היכשה ב' או קון לי דמים וקנה לך חלקי או אני ב'ויחלקו כי האי נונא כי היכי דליכשו לכל תד וחד שוה לחבירו כן אקון דמים ואתן לך בחלקך שאי אפשי בשותפותך: לית דינאי שוה תנחר וכן הגנר וכן צדי חיבשה כשים דנחר יפה מנגר ונגר ישל לומר לא שלך אקנה ולא שלי אמכור אלא שותפין נהיה בה:עבד או יפה כיבשה ובחילוק ענין בכמה שמחה. שחי הפשר לחלקן וה יחלוקו בקו השוה שלא יהא חלקו של אחר כילד יעשו להכי נקט בכור ופשוט יפה משל הבירו ואין אחד מהם נישל ב' הלקים בסטוךלו אלא כעיןוח") דטריחא מילתא להיות שותפין בה: (הנחר המושך כצד מורח):פיסקא אין הולקין את המרקלין י פלמורין אא"כ יש בו כדי לזה וכדי לזה דהיינו י' על י' לוה דהיינו שיעור מרקלין י מורן הוא מגדל ולא את הפלית אלא אם כןיכולין

שניחן להתכסית בי זה עצמו במליחויולא לרתוץ כל אחד בחלקו הפניעו זה הכלל כל טשפו עליו כתהלה

אותו עצמו כמו שנקרא בתחלה חולקין יואם לאו אין הולקין אלא סעלין זה לזה ברטים שיקנה אחד מהן הלק חבירו בדמים יואי ליכא שיעור הלוקה סאי רב יהודא אמר אי דינא דנוד או אנוד דאם בו שניהם בשותפות זה שבוע אחד וזה שבוע יכול לומר האי דאינו

בדמים ותקנה אתה חלקי ברכים התקבראי והדיקר או אני חלקך: גוד' סשרך תרנו'ה).ורב נהמן אמר לית דינא דנוד או אנוד כלומר אי האי

אינו רוצה אינו יכול

לכפותו ולנסר לו כן אלא

משתמשין בו בשותפות:

בעי בכור ופשום קשה

ולחכי. נקים בהמה מסאה האי אפשר

וכן נמי בהמה ממאה זה

ישתמש בה ב' ימים חה

יום אחר ואין כאן דין נוד או אנוד: וחציו

בן חורין ששחררו אחד

כן השותפין · לישא שפחה אינו יכול מפני

צד חירות שבוי וכותב שפר לרבו על חצי דפיו

שיפרע לו ממח שירויח לאתר שיחיה כולו בו

תוריוםפני שכשהוא הצי עבד אין לו מסון כלום שכל מה שמרויח ביום

אמר ליה עובד

CCN

NG.

יבש ואם תחלקנה מן המזרח למערב תורה אור יהיה לאחד הנהר על פני מזרחו ונגר

של פני לפונו ולשני אין לו אלא נהר

מזרח נהר

E 1

הד גיסא ניגרא וחד גיסא נהרא. פירש רביט חנגאל שדה אשר מזרחה ולפונה נהרא ומערבה ודרומה מושך ניגרא חולקין אותה בקרנא זולפ

מזרח

בבא בתרא

YGI

פירוש חולקין אותה באלכסון מקרן

עין משפם נר מצוה

קין א מיי' פי'ב מכל'

משד ספיף נ:

קיח ב מיי׳ פיא כם

סובים ב סתג שם מושיע חימ סיי קעה סעי' ו:

קים בד מיי פיז מסלי

מכדים מל' ז סמג פשין פי פוש"ם י"ד סי"

כהו סביי סב:

במיף ו:

הגהות הב"ח

כלפון לדרום נמצא כל כנסר לאחד וכשני אין לו אלא הלי נגר וכו' למערב

יכים לחתד חלי הנהר וכרי

ולשני אין לו אלא חלי נכב

עלמו וכינה מגווה מב ספבד אים יכול לומר לרבו קנה חלקי שאין

היה וכרי פ"י שינוי דמים בדבר באין בם דיןהנוקם: (כ)ר"ה לישא וכוי אור"י דלא כופין : (ו) ד"ה שנאמר וכו' לא תוכו

בראה משום שמשמע מנוה רכה: (1) ד"ח כופין וכו' ועוד אפילו מפקדה אשרו

ורכו הפשר לה (ה) בא"ד ולה (ה) בא"ד ונמדד מנו דהמי הין לו כנים והשה רנו: (ע) בא"ד כגד השה היש מכל מקום השה היש מכל מקום

ישאנה כלה קידושין מותר בשפחה לה

ר'ה כופין]

מזרחית לפונית לקרן מערבית דרומית קב ה מיי' פית מכלי שכנים כלי ג ועיץ ויהיה לכל אחד לד אחד כיגרא וחד נכשגות סמג עשין פכ פוש"ע ה"מ סי' קעה לד נהרא וכל היכא דמשיך נהרא או ניגרא קרוי חד גיסא: אית דינא דגוד או אגוד · נראה לר"י דאפילו בדמים יקרים הרבה יותר משוייו יכול לומר לו או גוד או אגוד ואין כראה דאיב כל מביר יסלה עני לרינב"א "דא"כ יוכל לסלק אחד את שותפו כדכר שחין כה דין הנוקה כניל מהר'מ: חבירו ע"י עילוי דמים (ד) בחלר שחין בה דין חלוקה: בבור ופשוט שהניח להן כו' - ותימה דחמחי נקט בכור ופשום ולה נקם פשום ופשום ואומר ר"ת דפשוט ופשוט ניחא ליה שיעבוד לזה יום אחד ולזה יום אחד אבל בכור ופשוט קשיא ליה אם יעבוד (א) גם' לשבת יצרם אלא מפני מיקון השולם כוסין את רפו: (ג) רש"י ד"ם פלגי לה בקרמיל ובו' מן השון לדרום נמצא כל לבטר ב' ימים הרי נטל הבטר יותר מפי שנים שאם יש עיר רחוקה מהלך

שם סחורה בזול ופשוט שחין לו שהות אלא יום אחד לא יוכל לילך שםוהבכור שים לוב' ימים יכול לילך שם ומשתכר

יום אחד שמשתכרים בה הרבה שיש

יותר הרבה מפשוט ומשני דמ"מ כך חולקין ור"י מפרש דלהכי נקט

וע"ע תום' פסהים פת:

"חד גיסא נגרא וחד גיסא נהרא פלגין לה בקרנא זול: ולא את המרקלין כו': אין בהן כדי לזה וכדי לזה מהו רב יהודה אמר יאית דינא דגוד או אגוד רב נחמן אמר לית דינא דגוד או אגוד א"ל רבא לרב נחמן לדידך דאמרת לית דינא דגוד או אגוד בכור ופשום שהניח להן אביהן עבר ובהמה ממאה כיצד עושין א"ל שאני אומר עובר לזה יום אחר ולזה שני ימים מיתיבי אמי שחציו עבד וחציו בן הוריןעובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי ב"ה ב"ש אומרים 'תקנתם את רבו את עצמו לא תקנתם לישא שפחה אינו יכול לישאבתחורין אינו יכול יבטל והלא לאנברא לחלוק אומר לזה שחיט רולה לחלוק שניה העולם אלא לפריה ורביה שנאמר "לא תהו מה בראה לשבת יצרה אלא (6) יכופין את רבו ועושין אותו בן חורין וכותבין שמר על חצי דמיו וחזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש. שאני הכא דאגוד איכא גוד ליכא ת"ש:) ישני אהין אחר עני ואחר עשיר והניח להן אביהן מרחץ ובית הבד עשאן לשכר השבר לאמצע לעצמו הרי עשיר אומר לעני עשאן

וחזרו כים סלל להורום כו' טעמה דמפני חיקון העולם הא לאו משום פריה ורביה לא כייפיכן ליה ולא מלי עבד ללומר ליה אקון בדמים ואתן לך בחלקך: **ה"ג שאני הכא**בטר ופשוע משום דאמר במי שהיה נשוי למושה דף במים ואתן לד בחלקך: ה"ג שאני הכא
בטר ופשוע משום דאמר במי שהיה נשוי להחישה ופי העבד יכול לקטת (ג) אבל איט אומר קנה ושמד לחרישה דכ"ע השכר לאמלע אע"פ שאין לזה כי אם מנה ולזה שלש וליא להרוח אכל חלקי שאין דמים לבן חורין שאין עבד עברי נמכר אלא לשם:

מאתים ולהכי פריך כילד יעשו דעכשיו אין הבכור טטל פי שנים ומשני דהתם הוי השכר לאמלע משום דמעיקרא אדעתא דהכי נשתתפו אבל גבי בכור ופשוט דלא שייך האי טעמא כל אחד טעל כפי חלקו : לישא שפחה איט יכול - ואפ"ג דאמר בהבא על יבמתו (יצמות דף סבי ושם ד"ם הכל)דהכל מודים בעבד שאין נו חיים ולא קיים פריה ורביה והכא נמי אם ישא שפחה לא קיים כיון שהולד מתייחם אחריה ואפי' שבת לא קיים כדמשמע התם דשבת תלוי בפריה ורביה מ"מ אור"י (ד)לא כופין לרבו לעשותו בן תורין משום פריה ורביה אם היה יכול לקיים אפי' שבת כל דהו כיון שהוא אנום: ישנאכור לא תהו בראה וגו'י הת דלת מייתי קרת דפרו ורבן אור"י בר מרדכי משום דלשבת יצרה שייך אפי' בצד עבדות וחציה שפחה וחציה בת חורין ג) דלת כפו את רבה לשחררה אלא משום שנהגו בה מנהג הפקר הא דלא כפו אותו משום שבת דשמא אפילו כשתעשה בת חורין לא תקיים משום דלא מפקדא אפריה ורביה כדאמרינן בהבא של יבמתו (שם דף סה: ושם) דאיתתא לא מפקדא אפריה ורביה אבל עבד כשיהיה בן חורין ע"כ יקיי<u>בער"י</u> מפרש דלכך לא נקט קרא דפרו ורבו משום 'דפטור הוא מאותה מטה כיון שהוא אנום וכדי שיתחייב בה לא כפיכן לרבו לעשופו בן חורין דא"כ בכל העבדים נכוף רבם לשחררם כדי שיתחייבו בכל המלות ולכך נקט קרא לא תרו בראה משום (ו) שהיא מלוה רבה ומשום הכי כפינן ובפ"ב דמגילה (דף כיי) נמי מייתי להאי קרא משום הכי גבי אין מוכרין ספר תורה אלא ללמוד תורה ולישא אשה ללמוד תורה דאמר מר גדול ת"ת שמבית לידי מעשה לישת אשה כמי לה ההו בראה אלה לשבה ילרהור להי ותר להי החשר בשלה להי משה בשה לה פרי בין היה משה לה משה לה מה בראה אלה לשבה ילרהור לה לה משה המשעה העראה קה עקר ללא ומשה בפרו ורבו לא פשו היה הדש וחומר רבינו ילחק חדה דבעידנה דמיעקר להו לה מקיים עשה דמשעת העראה קה עקר ללא ועשה דפרו ורבו לה פשה היה הדש בשלה ליכם לל דלגבי דידה ליכה עשה ועוד הפי מפקדים עד בהחר ועוד כיון דהפשר ליכשה ליכשה ליכה עשה ועוד הפי מפקדים וודר באחר ועוד היא המורה ליכשה ליכה שה היה בירה ליכה עשה ועוד הפי מפקדים לה באחר ועוד כיון דהפשר לקיים שניהם ע"י כפיה לא דחגוא"ת היכי כפינן לשחררו והא אמרי בפ' השולח (ניטין דף לה: ושם) דכל המשחרר עבדו עובר בעשה וכי תימא מטה שאני וכי אומרים לו לאדם חטא כדי שיזכה חבירך כדאמרי׳ בריש שבת(דף די ושם ד"ה וכי)והא דשחרר ר"א עבדו בהשולח(נישין שם)שנכנס לבית הכנסת ולא מלא שם י' התם משום דר"א גופיה עשה מלוה בכך שהשלים המנין והא דאמר נמי בפ' בכל מערבין (שירובין דף לב: ושם ד"ה ולא) דניחא ליה לחבר למיעבד איסורא זוטרא ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבה החם משום דקא עביד עם הארץ איסורא על ידו של חבר דקא מאכיל ליה טבל ואומר ר"י דמשום מנוה רבה שרי אע"ג דעובר בעשה כדאמרי ריש המיד נשחט (פסחים דף נפי ושם ד"ה אתי) אין לך דבר שמתעכב אחר חמיד של בין הערבים אלא קטרת ונרות ופסח ומחוסר כפורים דערבי פסחים ומפרש התם משום דאתו עשה דפסח שיש בו כרת ודחי עשה דהשלמה אלמא קעבר כהן אעשה דהשלמה כדי שיקיים מחוסר כפורים מלות פסח" וא"ת אמאי טופין דמכור עלמו בעבד עברי למ"ר בפ"ק דקדושין (דף יד: ושם) מוכר את עלמו רבו מוסר לו שפחה כנענית ולמ"ד נמי דאפי' אין ע בנים (ה) רבו מוסר לו שפחה כנטנית ואט"ג דאין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג כדאמרי בפ' האומר בקדושין (דף ססי ושם) הא בבית שני נהג יובל כדפי׳ ר"ת בהשולח (ניסין דף לוי ד"ה בומן) גבי הלל תקן פרוזבול ואור"י דאין זה תקנה דאסור למכור עלמו בעבד עברי כדאמריכן בפ"ק דקדושין (דף כב:) אוון ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים וגו' וא"ת וישא חליה שפחה וחליה בת חורין וכהי דאיט יכול לקדשה דאתי לד עבדות ומשתמש בלד אשת איש(ם) ישאנה בלא קדושין כדאמר לישא שפחה כו' משמע דאי הוה מותר בשפחה לא כפינן לרבו אפ"ג דאין קידושין תופסין בשפחה מ"מ היהנושאה בלא קידושין וי"ל דהשתא נמי אתי לד עבדות ומשתמש בלד חירות ולא דמי לפרדה דאמר בפרק אותו ואת בטו(חולין דף עעי ושם)דמרביטין עליה מינה ולא אמר דאתי לד חמור ומשחמש בלד סום דהתם כלאים כחיב דמשמע שני מינים דומיא דשור וחמור דחרישה ופרדה מין אחד בפני עלמו (י) ומטעם זה מותר לרכוב עליה וא"ת וישא ממזרת דלד עבדות מותר בממזרת כדתנן בהאומר בקדושין (דף ספי) יכולין ממזרין ליטהר כילד ממזר טשא שפחה ובלד חירות נמי מותר כדתנן בפרק עשרה יוחסין (שם דף ספי) ממזרים וחרורים מותרין לבא זה בזה ואור"י דאין זה תקנה להרבות ממזרים בישראל וא"ת וישא נתינה דחרורי ונחיני מוחרין לבא זה בזה כדתנן בפ' עשרה יוחסין (שם) ולד עבדות נמי מותר בנחינה דאמר בריש יש מוחרות (יבמות דף פה:) ממזרת ונתינה לישראל איכא בינייהו למ"ד מפני שמרגילה הא [היא] מרגלה ליה פי' שיכול להכשיר זרשו ש"י בנו שישא שפחה וי"ל דלשולם אסור נתין בשפחה מ"מ מרגלה ליה כיון שיכול להכשיר אפי' ע"י איסור דהאי גברא לא איכפת ליה באיסור דהא נסיב ממזרת או נתינה וא"ת ומ"ש דאסור נהין בשפחה וממזר מותר כא נהין נמי הוי מפסולי קהל כמו ממזר דכתיב לא תתחתן בם ואור"ת משום דממזר קדש ועומד לפי שטלד מאיסור חמור דלא תפסי קדושין ולכך לא מיחסר בלאו דלא יהיה קדש ומיהו בזכור ובהמה אין להתירו אפי' למאן דמפיק להו בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נד:) מולא יהיה קדש דאין להתירו בקדישות אלא באותן שהוא בא ממט ומקדישות דזכור ובהמה לא בא וא"ת ומ"ש דגירי וחרורי מותרים בנתינה ואסורים בשפחה ואע"ג דתרוייתו חייבי לאוין ואור"י דנתיני דתפסי בהו קדושין גמריכן משאר פסולי קהל כגון טמוני ומואבי מלרי ואדומי דמותרין בקהל גרים דלא איקרי קהל אבל שפחה דלא תפסי בה קדושין לא ילפא מינייהו:

שרנא עובר לעצטו סוף פוף למהר כשתוא שבד לרבו חרי הוא עבדו וכל מה שקנה עבד קנה רבו לחבי צדיך לכתוב שפ"ח על חצי רמיו ' וחזרו בית הילל כו' מפני תיקון העולם הא לאו מפני תיקון העולם אין כופין את רבו משום דאמריע